

Ošetrovatelská péče u nemocného s revmatickou horečkou

Přehled pro studenty středních zdravotnických škol

Kde to začíná: streptokoková infekce

Revmatická horečka vzniká jako **komplikace infekce streptokoky skupiny A** – nejčastěji angíny nebo faryngitidy. Onemocní však jen část dětí: klíčem je **nežádoucí autoimunitní reakce**, při níž tělo napadá vlastní tkáň místo bakterií.

☐ Správně a důsledně léčená angína penicilinovou kúrou revmatické horečce účinně předchází.

Streptokoková angína

Vstupní brána choroby

Imunitní reakce

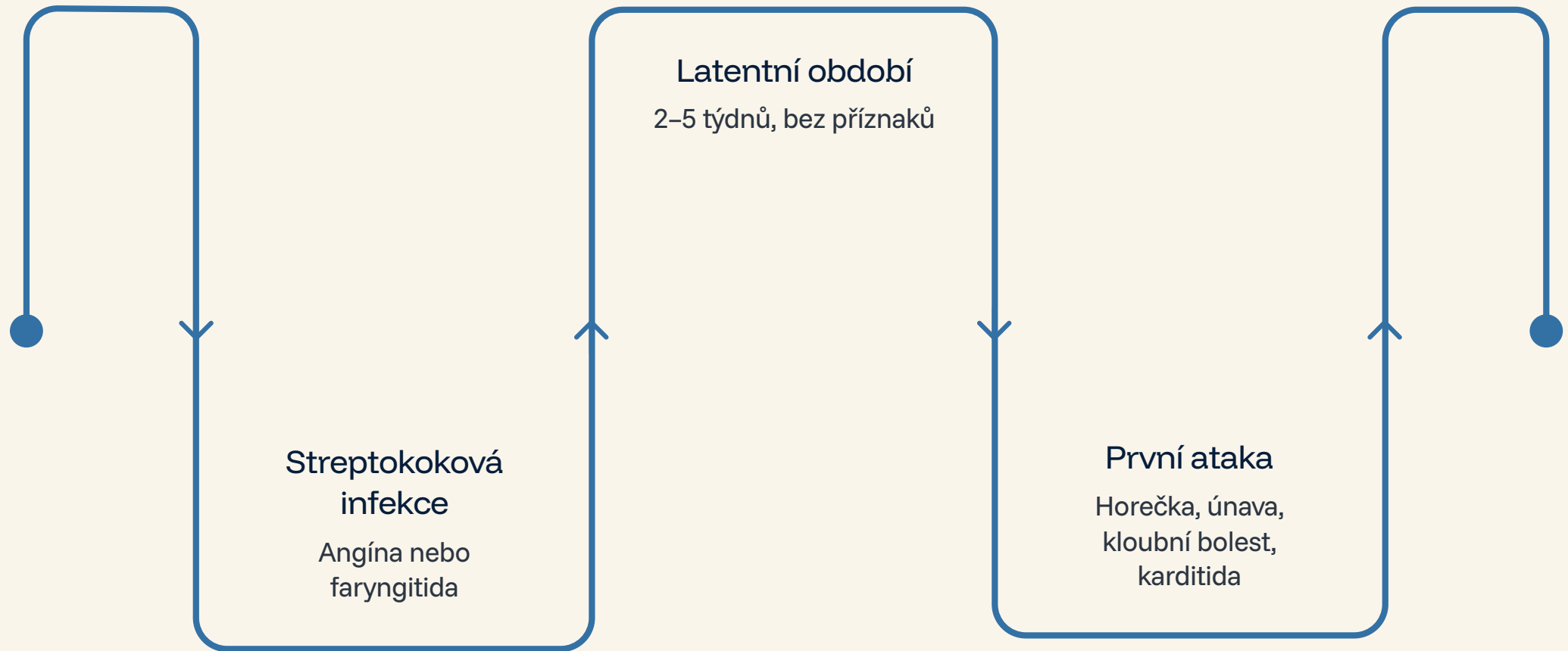
Zkřížená reaktivita s vlastními tkáněmi

Revmatická horečka

Systémové postižení

Časová osa: kdy se objeví první ataka

Latentní období 2–5 týdnů po neléčené infekci – karditida se může projevit náhlým zvýšením srdečního tepu již v klidu nebo ve spánku.

Klinický obraz, který musíme včas poznat

Migrující artritida

Prchavá bolest a otok velkých kloubů – kolena, lokty, kotníky, ramena. **Stěhovavost** je klíčový signál.

Karditida

Zánět srdce – šelest, tachykardie, dušnost. Nejzávažnější projev s trvalými následky.

Chorea minor

Mimovolní pohyby, svalová slabost, emoční labilita. Může přetrvávat i po odeznění ostatních příznaků.

Erythema marginatum

Charakteristický prstenčitý kožní exantém a podkožní uzlíky jako méně časté, ale typické projevy.

Ošetrovateľský cieľ: bezpečí v akútnej fázi

Kľúčové ošetrovateľské intervencie

Režim a pohyb

Dočasné omezenie aktivity pri bolesti kĺbov a dušnosti; presné hodnotenie závažnosti omezení.

Kontrola životných funkcií

Pravidelné meranie pulzu, TK, dechové frekvencie, telesné teploty a sledovanie dušnosti.

Bolest

Hodnotenie intenzity bolesti, sledovanie účinku analgetík, spolupráce s lekárom pri úprave liečby.

Komplikace, na které nečekáme

Plicní edém

Dušnost, vlhké chropy, cyanóza → okamžité volání lékaře, poloha v polosedě.

Poruchy rytmu

Nepravidelný puls, palpitace → EKG monitorace, připravenost na neodkladnou pomoc.

Chlopňové vady

Sledovat projevy kardiální dekompenzace: otoky, pokles výkonnosti, únavu.

Co sledujeme prakticky

- Barva kůže a sliznic (cyanóza, bledost)
- Tělesná teplota – trend, charakter horečky
- Intenzita bolesti v oblasti srdce a hrudníku
- Otoky dolních končetin a tváře
- Dechová frekvence a SpO₂

 Jakékoliv zhoršení stavu hlásíme lékaři bez prodlení.

Zabránit recidivě: edukace a dispenzarizace

1 Sanace ohnisek infekce

ORL vyšetření, stomatologie – odstranění chronických streptokokových ložisek jako základ prevence.

2 Prevence přechlazení a infekcí

Vyhýbat se kontaktu s nemocnými, přiměřené oblečení, posílení imunity zdravým životním stylem.

3 Varovné příznaky – kdy přijít

Horečka, bolesti srdce nebo kloubů, dušnost, otoky, bušení srdce → okamžitě vyhledat lékaře.

Riziko relapsu je **nejvyšší prvních 3–5 let** po první epizodě – dispenzární sledování je nezbytné.

IDEAL Discharge Plan Template

Introduction

This template was developed using the following:

Implementation handbook. In "Strategy 4: Care Transitions From Hospital to Home: IDEAL Discharge Planning." Guide to Patient and Family Engagement in Hospital Quality and Safety. (Content last reviewed December 2017.) Agency for Healthcare Research and Quality, Rockville, MD. <https://www.ahrq.gov/patient-safety/patients-families/engagingfamilies/strategy4/index.html>

Feel free to use this template to develop your discharge plan.

Template

IDEAL Component	Your Entry
I (Include) "Include the patient and family as full partners in the discharge planning process" (Implementation handbook, 2017, p. 2). "Identify which family members or friends will provide care at home and include them in conversations" (Implementation handbook, 2017, p. 3).	"Hi JoAnne, we are nearing the time of your discharge so I would like to go over your discharge plan. If there are any family members or important people you would like me to include during the teaching, let me know and we can do the teaching all together."
D (Discuss) "Discuss with the patient and family five key areas to prevent problems at home:" (Implementation handbook, 2017, p. 2). "1. Describe what life at home will be like" (Implementation handbook, 2017, p. 2) and assess for any barriers. - Examples: - Stairs if a person needs assistance with mobility - Continual assistance/availability the first 48 hours post discharge "Include" - home environment, - support needed, - what the patient can or cannot eat, and - activities to do or avoid" (Implementation handbook, 2017, p. 3). - Can/Cannot Eat: Please pay close attention to this	"Do you live in a single-story home or multiple story? Within the first 48hr of discharge, you want to avoid climbing stairs. Make your home as clutter free as you can to reduce the risk of falls. Avoid driving for at least for the first 48 hours. Ask your caregiver or family members to assist you with carrying heavy things, going to the bathroom, and any activities that may cause you to strain. We want you to focus on resting and healing." "We will now talk about the changes that need to happen to your diet. Salt intake is important in this case. You should adopt a low sodium diet and keep your daily salt intake to no more than 2,000 mg. Additionally, you should refrain from purchasing processed foods rich in sodium, such as frozen food, instant meals, and canned goods. Foods including fresh produce, fruits, healthy proteins, oats, beans, whole grains, and healthy fats should be consumed more frequently. You should aim to prepare meals on your own without using salt; instead, season with herbs to

Ošetrovateľský plán v praxi

1

Teplota a záněty

Pravidelné měření, sledování trendu horečky a celkového stavu (únava, malátnost) – zachytit zhoršení ještě před komplikací.

2

Kardiální bezpečí

Posuzování nových šelestů, symptomy nízkého srdečního výdeje, dechová tíseň – karditida je nejzávažnější pro přežití i dlouhodobé následky.

3

Pohybový aparát

Hodnocení otoku, omezení hybnosti, tolerance aktivity. S protizánětlivou léčbou ústup očekáváme – ale návrat k plné zátěži **nesmíme uspěchat**.

Chorea: péče o bezpečí, rodinu a školu

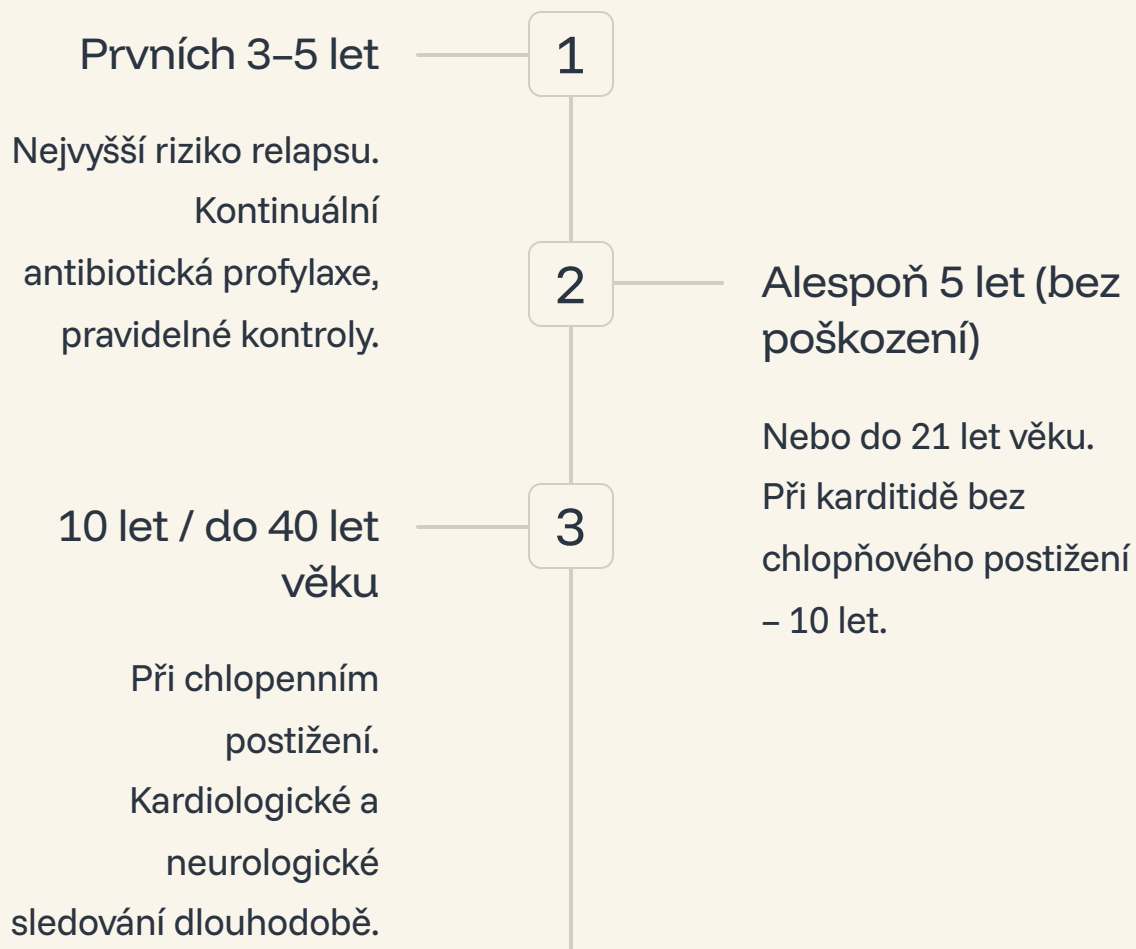

Ošetrovatelské priority při choree

- **Bezpečné prostředí:** snížit hluk a stres, jistit lůžko, hlídat riziko úrazů při mimovolných pohybech
- **Podpora rodiny:** vysvětlit, že chorea může přetrvávat i po zklidnění ostatních příznaků; úprava školního režimu
- **Sledování medikace:** kortikosteroidy, antipsychotika/antiepileptika – sledovat spavost, třes a NÚ; reagovat dle ordinace

☐ Cílem je zklidnit příznaky bez vzniku nových rizik.

Dlouhodobý dohled a prevence recidiv

Nezapomenout při propuštění

- Antibiotická strategie před chirurgickými a zubními zákroky
- Prevence bakteriální endokarditidy
- Pravidelné EKG a echokardiografie
- Neurologické kontroly při choree